

perfil

Lluís Coromina, un empresari humanista

O viceversa, perquè la seva trajectòria no és la que marca l'ortodòxia empresarial. Tampoc ho és el seu llenguatge (durant la conversa de quasi tres hores que vam mantenir per a aquest article, no va sortir mai cap dels neologismes amb què se signifiquen avui els directius i els assessors) ni la seva manera de parlar, pausada i tranquil·la. I quan tractem els dos temes que justifiquen la trobada, quasi passa per alt les trajectòries i els resultats reeixits de les seves empreses: Agrienergia, Farinera Coromina, TEISA i Aigües de Banyoles, totes més que centenàries, o de les iniciatives filantròpiques que des de 2007 catalitza la Fundació que porta el seu nom, i dirigeix els records, les reflexions i la mirada cap a les vivències i, sobretot, cap a les persones que li han fet o li fan costat.

Text > **JOAN SOLANA**, escriptor

Fotos > **TINO SORIANO**

Potser la pulsó humanística li va néixer a l'Acadèmia Abad Bonito, l'oasi democràtic, el regal increïble que Banyoles va rebre en els anys tenebrosos de la dic-

tadura. «Jo vaig ser molt feliç a l'Acadèmia, amb la senyoreta Roser, la senyora Maria i el senyor Brugulat. Vaig aprendre-hi molt. Era un bon alumne. Només hi vaig estar fins als deu anys,

però en tinc un record preciós. Encara conservo molts amics i ens trobem seixanta anys després».

Però quan li va tocar fer el batxillerat va canviar tot. Primer a La Salle de Giro-

>> *Lluís Coromina és un amant del colorisme i el disseny.*

>> Amb serps durant una visita a Israel.

na: «Va ser horrorós, amb onze anys va començar una època trista de la meua vida». Després a Barcelona, a La Salle Bonanova: «Amb el meu germà no en podem parlar, ens posem negres... Aquella disciplina, aquella nau on dormíem cent nens vigilats per un capellà que es passejava tota la nit amunt i avall. Una època surrealista. No estudiava. Vaig haver de repetir cinquè». Per sort, el COU el va poder fer al Col·legi Speh: «Allà vaig reviuire l'alegria de l'Acadèmia».

Els nens ho absorbeixen tot. Hi ha moltes coses que no entenen, però en copsen l'aura, l'essència. En Lluís és net, per part de mare, d'Eusebi Isern Dalmau, advocat, escriptor i col·leccionista d'art. «Venia per Nadal, per Setmana Santa i els estius. M'ho passava molt bé amb l'avi. Feia goig escoltar-lo. M'hauria agradat tenir-hi més contacte.» Es recorda de criatura dinant a una taula amb els pares i els germans, l'avi i Josep Pla, i després, espiant l'avi i Pla, amb un puro cadascun, enraonant hores i hores. Segur que parlaven poc de negocis i molt d'art, de política, de cultura... Altre cop la influència humanística. Va con-

tinuar mantenint un contacte freqüent amb l'avi matern fins que es va morir, l'any 1981: «Em va afectar la seva mort i la de l'àvia, eren una parella molt unida, maca, neta».

Va formar part de la venturosa generació de la Skinsad, la mítica discoteca banyolina, un temple artístic de la música, obra de Lluís Güell. «Jo no hi fallava mai. Dissabtes i diumenges. La música era boníssima. Ara l'estic recuperant tota. M'agradava molt George Harrison, que se n'havia anat a l'Índia i n'havia tornat amb una cançó que em va marcar: "My Sweet Lord"». Si en recordem la lletra, entendrem les inquietuds filantròpiques d'en Lluís.

Les empreses familiars

No obstant això, estava destinat a ser empresari, havia de donar continuïtat a les empreses familiars. I el 1991, molt abans del que tenia previst, va haver d'assumir el seu destí. El seu pare es va morir sobtadament, després d'haver superat un dels moments més delicats del grup empresarial. «Tot eren pèrdues, vam estar a prop del precipici, però ens en vam sortir. I va passar

el que sol passar, quan el cos es relaxa després d'un temps llarg d'estrès, es produeix una crisi que pot ser letal. Per al pare ho va ser.»

En Lluís tenia trenta-cinc anys i no sentia preparat per entomar unes responsabilitats que no l'entusiasmaven. Coneixia bé les empreses. De ben petit, el pare el portava a la farinera, a la sala d'incubació, al taller elèctric..., també el feia treballar els estius i quan va acabar el COU van decidir que estudiaria empresarials a les tardes a Girona, per poder ser cada matí a l'empresa, però ell no trobava el seu lloc.

«Vaig tenir molta sort. Vaig trobar-me tres persones excel·lents que em van fer costat de manera incondicional. El senyor Butinyà, a l'elèctrica, un treballador incansable, que vivia per a l'empresa. El senyor Juanola, a la TEISA. Li tinc una estima especial. És un gran gestor econòmic i, després de deixar la direcció de TEISA, per amistat, no s'ha jubilat del tot fins als setanta-vuit anys. M'ha assessorat per portar a terme l'última gran reestructuració del Grup.» I finalment, el director general de la Farinera: «El senyor Oller, un home amb molt criteri, equilibrat, intel·ligent i sensat. Estricte, però equànim, la gent l'adorava. Tenia carisma. Tothom el respectava». Gràcies a aquestes tres persones, ell també podia fer altres coses que el feien feliç.

Ara, la direcció de tot el grup està en mans de la filla del senyor Oller, la Montse: «Encara no m'ho puc creure. Penso que és del millor que he fet a la meua vida, té una capacitat de treball, d'aprendre... És meticulosa. Ho estudia a fons tot... Per això estic tan bé».

Entre totes les empreses serveixen centenars de milers de clients i usuaris (Agrienergia, a la comarca; TEISA, a la província; la Farinera, a tot l'Estat i part d'Europa). «Tenim uns cinc-cents treballadors. Alguns, de quarta generació, com jo. De vegades penso que passaria si tot se n'anés a terra. Sents una gran responsabilitat. Aquesta gent depèn de tu. Ara veig que tot és molt sòlid, però no puc deixar de pensar que els passaria.»

La Fundació

La Fundació li serveix per ordenar els ajuts als projectes en què participa, però una vegada més, quan en parla, en destaca les persones, els vincles humans que pot teixir i el coneixement de les seves circumstàncies: «De petit

>> Coromina davant d'un dels quadres de la seva col·lecció.

volia ser missioner (també veterinari), però el pare m'ho va treure del cap. A dinou anys volia fer un any sabàtic per anar-me'n a algun lloc de l'Àfrica o d'Amèrica Llatina i ajudar la gent. Tampoc va ser possible. Vaig haver d'esperar el 2001, quan les empreses anaven bé. Vaig anar a un poble del departament de Piura, al Perú, dos mesos. Una experiència meravellosa. En vaig gaudir molt». I després a Macapá, al Brasil, «per a un projecte molt maco, un orfenat, que no va sortir». I a Ruli, a Ruanda, «per la germana Rosa Dilmé, una religiosa banyolina. Em va venir a veure i em va dir que tenia problemes d'aigua. Li vaig dir que la visitaria a Ruanda i que l'ajudaria. Quina pau, quin tracte... Vaig conèixer cinc dies amb la comunitat. Era la glòria».

A Mèxic col·labora en un projecte educatiu adreçat als nens i les nenes de comunitats desemparades. «L'experiència de Mèxic va ser molt dura. Aquest any passat hi vaig tornar. T'asseguro que em va costar treure-me-la del cap, centrar-me. Vaig conèixer *La Bestia, el devorainmigrantes, el tren de la muerte*». Els emigrants, atrets pel somni americà, s'enfilen damunt dels vagons per fer-lo realitat. Però els mutilats, els desapareguts i els morts es compten en milers cada any: una minoria són vícti-

mes d'accidents, però la majoria ho són de bandes criminals o dels abusos dels traficants de persones, coneguts com els *coyotes*. «De matinada, quan encara estava buit, el tren ja feia basarda.»

Quan repassa els projectes artístics i culturals en els quals està implicada la Fundació s'atura, emocionat, en un dels menys coneguts, però potser dels més importants. Hi arriba a través d'una altra persona molt estimada, Diana Zaforteza.

«La vaig conèixer perquè els seus pares i els meus es van fer amics i venien sovint a casa. El pare de la Diana era un personatge fantàstic. Va morir massa jove. Per a la Diana era un referent. Quan el van haver d'hospitalitzar, la Diana pràcticament va anar a viure a la clínica on estava.

»Era molt dèbil físicament, però molt forta intel·lectualment i d'esperit. Era simpàtica, afectuosa, dolça, apassionada, molt culta. Vam tenir una relació especial, sentia com si jo substituís el seu pare. Era l'única persona que tenia clau de casa meua, a Barcelona. I quan em va demanar que l'ajudés a crear una editorial, Alfàbia, ho vaig fer.» Alfàbia va publicar amb rigor i pulcritud obres excel·lents, potser massa en un temps de cultura banal, industrialitzada. El 2016 va haver de tancar l'empresa, però el

llegat és magnífic: noms propis (i obres traduïdes per primer cop al castellà) com Andy Warhol (els diaris dels anys seixanta); Lou Reed (*El cuervo*), amb el dibuixant Lorenzo Mattotti; Wislawa Szymborska; Pierre Michon; Pierre Bergounioux; Anna Banti; Paolo Sorrentino; Teru Miyamoto; David Vann; George Saunders...

«Vaig ser padrí del seu fill, en Max. Però després va venir el càncer. La seva mort em va afectar molt. N'hem parlat amb la seva mare i amb el seu marit, el productor musical Patrick Hoogvliet. La seva mare va proposar fer alguna cosa en memòria seva, per perpetuar-ne el nom, potser una beca... Ens reunim un cop al mes. I li hem d'explicar a en Max com era la Diana.»

Per acabar la nostra trobada, afirma que a la Fundació hi ha gent fantàstica, començant pel director, Ricard Planas. I li pregunto quins plans té d'ara endavant: «Continuar garantint el futur de les empreses i estimulants-ne la creativitat» (fixeu-vos que utilitza la paraula *creativitat*, no *innovació*). «Pel que fa a la Fundació, si t'he de ser sincer, sense deixar de banda els projectes artístics i de defensa de la natura, m'agradaria centrar-me a ajudar les persones que ho necessitin. Quan coneixes la realitat en què viuen, no les pots deixar desemparades.»